

Вовед

Дојче Телеком АГ и неговите подружници („ДТАГ“) постапуваат во согласност со неговиот „Кодекс на однесување“ и „Кодекс за човекови права и социјални принципи“ достапни на <https://www.telekom.com/en/corporate-responsibility/assume-responsibility/assume-responsibility/supply-chain-management-355304> и неговите Насоки за ВИ (Вештачка Интелигенција) достапни на <https://www.telekom.com/en/company/digital-responsibility>. Врз основа на основните вредности на ДТАГ што се однесуваат на деловната етика, општествените и еколошките заложби, ДТАГ бара од Добавувачот да се придржува кон наведените принципи (како што е дефинирано подолу) кои ќе бидат во прилог на договорот склучен меѓу нив („Договорот“). Добавувачот ќе ги спроведува овие принципи низ целиот нивен синџир на снабдување. Овој Кодекс на однесување за Добавувачи нема за цел да ги замени важечките закони и прописи во која било земја каде што работат Добавувачите на ДТАГ. Тој се стреми да ги охрабри и почитува овие закони и прописи и да обезбеди дека тие соодветно и ефективно се спроведуваат.

Принципи

1. Врска со националното и меѓународното право

Покрај усогласеноста со следните одредби, како што е наведено во деловите од 2 до 6 подолу, Добавувачот секогаш ќе се придржува кон важечките закони, регулаторни одредби и договорните обврски како што е договорено помеѓу Добавувачот и ДТАГ („Страните“). Овде ќе биде вклучен Законот за надворешни коруптивни практики на САД и Законот за поткуп на ОК онаму каде што е применливо. Покрај тоа, Добавувачот ќе се придржува кон сите меѓународни трговски санкции (вклучувајќи и ембарго) кои ќе ги вклучуваат сите санкции што може да бидат во сила како резултат на резолуција донесена во согласност со Поглавјето VII од Повелбата на ОН од страна на Советот за безбедност на ОН, и секоја санкција што може да биде наметната од Европската Унија. Страните се согласни дека почитувањето на овој Кодекс на однесување за Добавувачи е главна договорна обврска според Договорот. Добавувачот ќе ги обврзе своите под-добавувачи, изведувачи и/или подизведувачи (во понатамошниот текст „Под-изведувачи“) со принципите на овој Кодекс на однесување за Добавувачи доколку тие се вклучени во обезбедувањето на резултатите според Договорот.

2. Основни принципи

Добавувачот ќе ги почитува меѓународно прогласените човекови права и ќе избегнува да биде соучесник во какво било непочитување на човековите права. Добавувачот ќе го почитува личното достоинство, приватност и права на секој поединец. Забрането е ропство во сите облици. Понатаму, Добавувачот ќе се придржува кон сите стандарди и конвенции изготвени од Меѓународната организација на трудот (МОТ).

3. Човекови права и фер работни практики

ДТАГ очекува сите нејзини Добавувачи, без ограничување, (1) целосно да се усогласат со сите закони за вработување во соодветните земји, (2) да ја споделуваат својата заложба за почитување сите човекови права како што е наведено во Дел 2 и да обезбедат еднакви можности на работното место како што е наведено во Универзалната декларација за човекови права, Водечките принципи на ОН за бизнис и човекови права, принципите на Глобалниот договор на ОН и основните работнички стандарди на МОТ и (3) да преземаат ефективни мерки за отстранување злоупотреба на човековите права од секаков вид и прекршувања на фер работни практики, вклучувајќи и откривање на кое било и сите потенцијални прекршувања, и (4) во целост да соработуваат во истрагите за таквите настанати или наводни прекршувања на горенаведените принципи, стандарди и конвенции.

3.1 Слобода на здружување и право на колективно договарање

Добавувачот мора да ги почитува правата на работниците на слобода на здружување, колективно договарање и мирно собирање, вклучувајќи го и правото да се воздржат од такви активности во согласност со локалните законски барања и одговорности, како и меѓународните стандарди како што се стандардите на Меѓународната организација на трудот, кои и да се построги. Работниците не треба да бидат заплашувани, малтретирани или да се соочуваат со одмазда поради користење на ова право. Кога локалните закони или околности ги ограничуваат овие права, Добавувачот треба да бара други начини за вклучување во значаен дијалог со своите работници во поглед на прашањата за вработување и загриженоста на работното место.

3.2 Детски труд

Детскиот труд не смее да се користи или поддржува во каков било вид и е строго забранет во сите околности. ДТАГ нема да работи со ниеден Добавувач што ги прекршува таквите барања за спречување на детскиот труд, директно или индиректно. Од Добавувачот задолжително се бара да ги исполнува и да се придржува особено кон двете основни конвенции на МОТ за детски труд - Конвенција бр. 138 за минимална возраст и Конвенција бр. 182 за најлоши форми на детски труд. Добавувачот не смее да вработува лице помладо од 15 години, помладо од

Кодекс на однесување за Добавувачи

возраста за завршување на задолжителното образование или под законската минимална работна возраст за вработување, без разлика кое барање е најстрого. Од Добавувачот се бара да има поправен план за да се осигури дека, во случај на откривање детски труд, Добавувачот мора да го поправи таквиот настан и да ги следи меѓународните стандарди или локалните законски барања без непотребно одложување. ДТАГ ги поддржува сите форми на законско вработување на млади, вклучително и развој на легитимни програми за стажирање на работното место за образовна корист на младите луѓе. Добавувачот мора да им забрани на работниците помлади од 18 години да вршат работи што веројатно ќе го загорзат нивното здравје или безбедност како што се ноќна смена, прекувремена работа, кревање тешки предмети и работа со отровни или опасни материјали.

3.3 Разновидност и недискриминација

Добавувачот ќе забрани и ќе се бори против негативната дискриминација врз основа на етничко потекло, боја, пол, сексуална ориентација, јазик, религија или убедување, политичко или друго мислење, национално или социјално потекло, имот, возраст, здравствена состојба, инвалидитет или друг статус, и ќе промовира разновидност, еднакви можности или третман во вработувањето и професијата. Тука спаѓа и исплата на нееднаков надоместок за работа од еднаква вредност. Добавувачот ќе се однесува со почит кон сите вработени и нема да користи физичко казнување, ментална или физичка принуда, каква било форма на злоупотреба или вознемирување или закана.

3.4 Плата и забрана на принудна работа

Добавувачот мора да обезбеди правичен надоместок за сите вработени и работници, вклучувајќи, но не ограничувајќи се на вработените кои се постојани, привремени, испратени, инвалиди, работници мигранти, приправници и работници со договор за дело. Таквиот надоместок мора да ги исполнува законските минимални стандарди како што се бара со локалниот закон и на нивоата што се очекуваат во индустријата. Онаму каде што не постојат национални правни стандарди, надоместокот ќе биде доволен за задоволување на основните потреби според Конвенцијата на МОТ С131 за минимална плата. Основата според која се плаќаат работниците ќе им биде јасно и навремено пренесена. Добавувачот нема да користи одбитоци од платите како дисциплинска мерка, освен ако е применливо согласно важечката локална регулатива.

Добавувачот нема да бара од вработените да вршат принудна работа. Ова значи секоја работа или услуга што се бара од лице под закана од казна и за која тој или таа не се ставил доброволно на располагање, на пример како резултат на должничка обврзаност или трговија со луѓе.

Добавувачот ќе се воздржи од сите форми на ропство, практики слични на ропство, служење или други форми на доминација или угнетување во работната средина, како што е екстремна економска или сексуална експлоатација и понижување.

Добавувачот не смее да користи приватни или државни безбедносни сили за заштита на деловниот проект доколку, поради недостаток на упатства или контрола од страна на Добавувачот, постои закана дека ќе бидат употребени безбедносните сили со кршење на забраната за тортура или сурово, нечовечко или понижувачко постапување, или против животот и екстремитетите, или против слободата на собирање и здружување.

3.5 Работно време

На Добавувачот му е забрането да бара од работниците да работат повеќе од максималните часови како што е утврдено со меѓународните стандарди, вклучително и Меѓународната организација на трудот, околу стандардното работно време (Конвенции 1, 14 и 106), локалните и националните закони или во слободно утврдениот легитимен колективен договор, што и да е најрестриктивно од нив. Добавувачот мора да осигури дека прекувремената работа е доброволна и платена во согласност со локалните и националните закони или прописи. Работната недела не смее да надминува 60 часа неделно или помалку ако е применливо согласно важечката локална регулатива, вклучително и прекувремена работа, освен во итни или невообичаени ситуации. На работниците мора да им се дозволи најмалку еден слободен ден во седумдневната работна недела. Добавувачот мора да води евиденција за работното време и платите на вработените во согласност со локалните и националните закони или прописи и да ги достави таквите евиденции до ДТАГ по барање.

3.6 Здравје и безбедност

Од Добавувачот се бара да развие и спроведе практики за управување со здравјето и безбедноста во сите аспекти на неговиот бизнис. Без ограничување, сите Добавувачи мора:

- да се согласат и да спроведуваат процес за да се осигури дека нивните вработени се придржуваат кон сите важечки закони и прописи за здравје и безбедност при работа, вклучувајќи редовни обуки кои се однесуваат на безбедноста при работа, подготвеност за итни случаи, професионални повреди и болести, индустриска

Кодекс на однесување за Добавувачи

хигиена, физички напорна работа, заштита на машини, санитарни услови, храна и домување.

- да обезбедат безбедна и здрава работна средина за сите вработени, да преземаат активности за да ги минимизираат причините за опасностите својствени за работната средина и да спроведат контроли за заштита на чувствителните популации.
- да воспостават систем за управување со здравјето и безбедноста при работа (пр. ISO 45001 или еквивалент) кој, во најмала рака, покажува дека управувањето со здравјето и безбедноста е составен дел од бизнисот, овозможува лидерство и го охрабрува учеството на вработените за поставување политика, улоги, одговорности и отчетност, обезбедува идентификација и проценка на ризикот и опасноста и обезбедува соодветни канали за комуникација за пристап на вработените до информации за здравјето и безбедноста. Овој систем за управување мора да вклучува постапки за постапување со евиденцијата на инцидентот, истрагата и корективните мерки.
- да обезбедат и дадат упатства за употреба на соодветна лична заштитна опрема без трошоци за работниците.
- да забранат употреба, поседување, дистрибуција или продажба на нелегални дроги.

Емисијата на штетни материи треба да се контролира на работните места, каде што се ракува со нив, при што концентрацијата треба да биде во границите на локалните прописи за заштита на работниците, или, во отсуство на такви прописи, концентрацијата е под границите што предизвикуваат долготрајна изложеност на опасности по здравјето. Исто така, треба да биде достапна опрема што овозможува брза интервенција во случај на излевање, пожар или личен контакт со такви штетни материи.

3.7 Постапки за поплаки

Добавувачот мора да им обезбеди на вработените ефективни постапки за поплаки за загриженоста на работното место, вклучително и загриженоста што вклучува вознемирување и дискриминација, што ќе се достават до раководството за нивно соодветно решавање. На работниците мора да им се обезбеди безбедна средина за да ги дадат своите поплаки и повратни информации. Добавувачот мора повремено да ги прегледува овие постапки за известување и редовно да го следи статусот на решавање на пристигнатите наводи или грижи.

Обезбедените постапки за поплаки мора да бидат достапни, културно соодветни и да вклучуваат опција за анонимно пријавување онаму каде што е соодветно и/или можно. Работниците и/или нивните претставници мора да имаат можност отворено да комуницираат и да споделуваат идеи и грижи со раководството во врска со работните услови и практиките на управување без страв од дискриминација, одмазда, заплашување или вознемирување. Добавувачот мора периодично да им обезбедува на работниците информации и обука за сите постапки за поплаки. Строго се забранети сите форми на одмазда против работниците за изразување нивна загриженост за работното место. Добавувачот нема да возвраќа со употреба на лични напади, заплашување или други закани против работниците кои дејствуваат за да ја изразат своја загриженост за работното место, вклучително и кршење на правата на работниците според локалните законски барања или меѓународните стандарди.

Покрај тоа, Добавувачот ќе ги информира своите вработени за употребливоста на јавно достапниот портал за укажувачи "Кажи ми!" на ДТАГ: https://www.telekom.com/en/company/compliance/whis_tleblowerportal

4. Практики за одговорност за животната средина

4.1 Заштита на животната средина и усогласеност

ДТАГ ја препознава својата општествена одговорност за заштита на животната средина. ДТАГ очекува Добавувачот да ја сподели посветеноста на ДТАГ со тоа што ќе одговори на предизвиците што ги носат климатските промени и ќе работи на заштита на животната средина. Како дел од оваа обврска, сите Добавувачи мора, без ограничување:

- да се усогласат со сите важечки закони и прописи за животната средина, вклучувајќи, но не ограничувајќи се на закони и прописи што ги регулираат опасните материјали, емисиите и отпадот во воздухот и водата, како и законските барања и индустриските стандарди во врска со забраната или ограничувањето на одредени супстанции во производството или дизајнот на производот.
- да се согласат да ги исполнуваат сите договорни барања во врска со означувањето на производот и пакувањето, содржината на материјалот, нивно рециклирање и фрлање.
- да ги добијат и одржуваат сите потребни еколошки дозволи, регулаторни одобренија и регистрации.
- да спречат или отстранат отпад од секаков вид, вклучително испуштање вода и загуби на енергија, преку спроведување соодветни мерки за зачувување во објектите на Добавувачот преку (1) употреба на процеси за одржување и производство насочени кон зачувување и (2) спроведување стратегии за намалување, повторна употреба, и рециклирање материјали (по тој редослед), секогаш кога е можно и пред нивно фрлање во отпад.

Кодекс на однесување за Добавувачи

- да идентификуваат какви било хемикалии, отпад или други материјали што може да се ослободат, а кои може да претставуваат закана за животната средина и соодветно да постапуваат со таквите хемикалии или материјали за да се обезбеди нивно безбедно ракување, движење, складирање, употреба, повторна употреба, рециклирање и отстранување. Со супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка треба ефективно да се управува во согласност со Монреалскиот протокол и важечките прописи.
- да откриваат целосни, доспедни, точни и потврдени од трети лица податоци за емисиите на стакленички гасови (GHG) од опсегот 1, 2 и 3 и/или компоненти потребни за пресметување на податоците за емисиите на стакленички гасови, преку Програмата за откривање јаглерод (CDP) или алтернативен метод што ќе го обезбеди ДТАГ. Доколку тоа го побара ДТАГ, Добавувачите мора да обезбедат планови за намалување емисии на стакленички гасови (GHG) во согласност со барањата на ДТАГ.
- да ги сведат на минимум негативните влијанија врз биодиверзитетот и уништувањето на шумите, климатските промени и недостигот на вода.
- да обезбедат дека материјалите што се користат во процесот на производство на производите не се оспорени и не предизвикуваат дополнителен конфликт во земји погодени од конфликти и земји со висок ризик како што е дефинирано во Деталното упатство на ОЕЦД за одговорен синџир на снабдување со минерали како што следува:
 - да се применува должно внимание во поглед на изворот и синџирот на чување на оспорени минерали, како што е дефинирано во Деталното упатство на ОЕЦД во неговиот синџир на снабдување и со учество во воспоставените комуникациски процеси на синџирот на снабдување како што е „RMI – Неоспорена програма за топилници“ и/или со примена на националниот или меѓународно признат стандард за детална анализа на синџирот на снабдување, како што се упатствата на ОЕЦД.
 - да ја стави на располагање на ДТАГ - на писмено барање - целата документација и придружните докази што ги покажуваат мерките за детална анализа на Добавувачот за оспорени минерали.

4.2 Природни ресурси и управување со отпад

Добавувачот ќе ја ограничи употребата на материјали и ресурси при набавка или производство на добра со цел да го намали неговото влијание врз животната средина.

Употребата на ретки ресурси треба да биде ограничена или да се избегнува каде што е можно. Отпадот што настанал од сите активности на Добавувачот ќе се идентификува, следи и управува. Добавувачот ќе се труди да го намали отпадот. Третманот на отпадот треба да биде во согласност со важечките закони за животна средина.

4.3 Употреба на жива

Добавувачот ќе се воздржи од производство на производи што содржат жива во согласност со член 4 став 1 и Анекс А Дел I од Конвенцијата од Минамата. Добавувачот ќе се воздржи од употреба на жива и сите соединенија на жива во производните процеси како што е дефинирано во член 5 став 2 и Анекс Б, Дел I од Конвенцијата од Минамата по датумот на постепено исклучување наведен за соодветните производи и процеси во Конвенцијата. Добавувачот ќе се воздржи од постапување со отпад од жива спротивно на одредбите од член 11 став 3 од Конвенцијата од Минамата.

4.4 Постапување со неразградливи органски загадувачи

Добавувачот ќе се воздржи од производство и употреба на хемикалии во согласност со член 3 став 1 точка а) и Анекс А од Стокхолмската Конвенција за неразградливи органски загадувачи, како што е применливо според важечкото национално законодавство во согласност со Конвенцијата за неразградливи органски загадувачи, како и од еколошки несоодветно постапување, собирање, складирање и отстранување отпад во согласност со важечките прописи во соодветната надлежност согласно одредбите од член 6 став 1 г) (i) и (ii) од Конвенцијата за неразградливи органски загадувачи.

5. Забранети деловни активности

5.1 Забрана на корупција

Добавувачот ќе се воздржи од каква било форма на корупција или дејствија што потенцијално би можеле да се толкуваат како такви.

Добавувачот не смее да нуди, ветува или дава незаконски бенефиции на национални или меѓународни јавни службеници или носители на одлуки кои работат во приватниот сектор со цел да се постигне повластен третман или поволна одлука; истото важи и кога се работи за донации, подароци или покани за деловни оброци и настани.

Добавувачот не смее да дозволи да му бидат ветени или понудени предности и нема да ги прифати истите ако

Кодекс на однесување за Добавувачи

тоа може или ќе изгледа дека страната која ги дава предностите на тој начин може да влијае во деловните одлуки. Исто така, Добавувачот не смее да бара предности од трети страни.

Добавувачот треба да избегнува судир на интереси што можат да доведат до ризици од корупција.

Ако Добавувачот е исто така клиент на ДТАГ, тој нема да извлече неправедни предности од таквиот однос и ќе ги држи набавките и продажбите строго одвоени.

Добавувачот се обврзува и бара од неговите директори, службеници, вработени, добавувачи, подружници, подизведувачи и секој соодветен претставник (во понатамошниот текст „Трети страни“):

- да ги почитуваат правилата од овој Дел 5.1 заедно со прописите како што е наведено во Дел 1 („Правила“), со соодветни средства за ефективно спроведување и одржување на рамката за усогласеност;
- дека (i) третите страни вклучени во извршувањето на Договорот се придржуваат кон правилата и дека (ii) сите неопходни средства што ги користат трети страни за извршување на Договорот се во согласност со правилата.

5.2 Конкуренција

Добавувачот ќе ги почитува правилата за слободна и фер конкуренција во сите деловни односи, а особено нема да постапува спротивно каков било закон за конкуренција и/или закон за забрана на монопол.

5.3 Спонзорство

Сите мерки за спонзорирање од страна на Добавувачот мора да бидат во согласност со тековното законодавство.

5.4 Политички Придонеси

Добавувачот нема да донира пари или да дава парични бенефиции на која било политичка партија, освен ако тоа е дозволено со закон.

5.5 Перење пари

Добавувачот ќе ги преземе сите мерки за да спречи перење пари во неговата сфера на влијание.

5.6 Упатства за безбедност на податоци, заштита на податоци и вештачка интелигенција

Обработката на податоците и алгоритмите за вештачка интелигенција, како и употребата на податоците треба да бидат документирани на соодветен начин, да бидат откриени на ДТАГ доколку тоа е потребно, и ќе бидат предмет на важечките закони и прописи, особено статутарните одредби за заштита и безбедност на податоците и специфичните одредби за заштита и безбедност на податоците договорени во овој Договор. Развојот и користењето на вештачката интелигенција се одвива според европските основни вредности. Употребата на системи за вештачка интелигенција ќе биде недискриминаторска и транспарентна кон корисниците. Пристапот без бариери е загарантиран.

Добавувачот, во поглед на своите решенија за вештачка интелигенција, има јасно утврдено кој е одговорен за кој систем и која функција на вештачка интелигенција и создава услови за прекин или исклучување на неговите системи со вештачка интелигенција во секое време од одговорниот корисник („итно прекинување“).

Добавувачот ќе се придржува до сите важечки закони за заштита на податоците и сите специфични барања за заштита и безбедност на податоците договорени во Договорот.

6. Ревизии за усогласеност и правни лекови

6.1 Ревизии и правни лекови

Со цел да се обезбеди усогласеност со принципите како што е наведено во овој Кодекс на однесување за Добавувачи за времетраењето на Договорот, Добавувачот ќе ги обезбеди на барање сите елементи што се потребни за да се утврди таквата усогласеност и ќе го информира ДТАГ без никакво одложување, кога знае или има причина да знае, за каков било неуспех да се усогласи со Принципите самиот тој или кој било од неговите подизведувачи. Оваа информација, исто така, ги вклучува веќе преземените корективни мерки за враќање на усогласеноста со принципите. Понатаму, Добавувачот ќе ги обезбеди сите информации што се неопходни за да се обезбеди усогласеност со важечките прописи без непотребно одложување.

Во случај на измена на правната и/или регулаторната рамка, како и на која било судска одлука што би значело непочитување на принципите од една од страните, ДТАГ може да ги воведат релевантните измени до кои ќе се придржува Добавувачот.

Доколку не е опфатено во Договорот, за деловно-етичка, социјална, еколошка и ревизија на усогласеноста ќе се применува следново: ДТАГ и/или неговиот овластен претставник имаат право да спроведуваат активности за

Кодекс на однесување за Добавувачи

проценка и следење кон Добавувачот и неговите подизведувачи за ефективно оценување на Добавувачите и вистинската усогласеност на подизведувачите во поглед на принципите. Ова го вклучува правото на ДТАГ и/или неговиот овластен претставник да вршат проценки и/или инспекции на лице место, вклучувајќи интервјуа со избрани вработени во просториите на Добавувачите, производствените локации и/или кои било други локации каде што се работи за ДТАГ или во однос на производите и услугите набавени од ДТАГ. Добавувачот се согласува дека ДТАГ има право да бара и добива дополнителни информации за прашањата за корпоративна општествена одговорност/одржливост користејќи специфични самопроценки на Добавувачите, како што се EcoVadis, Програмата за откривање на јаглерод и мобилни истражувања, доколку се смета дека е потребно. На барање на ДТАГ, Добавувачот ќе ја информира ДТАГ за мерките усвоени за да се обезбеди усогласеност со принципите. Во случај на неусогласеност со принципите, за секоја неусогласеност се известува ДТАГ и ќе следи наменски план за подобрување што треба да се исполни во догледно време. Доколку ДТАГ утврди дека неусогласеноста не може да се прекине во разумен временски период и без непотребно одложување, ДТАГ има право да подготви и спроведе концепт за намалување на потенцијалните ризици, што ќе вклучува конкретни активности, одговорности и пресвртници. За таа цел, ДТАГ може особено да ги здружи силите со други компании и/или привремено да го прекине деловниот однос за време на напорите да се минимизира ризикот, доколку се смета дека е потребно. ДТАГ колку што е можно ќе го сведе на минимум секој пристап до трговските тајни на Добавувачите за време на своите проценки и инспекции и ќе ги користи тие тајни само, доколку воопшто има пристап до нив, за да ја оцени усогласеноста на Добавувачите со принципите како што е наведено овде. Материјална неусогласеност со принципите може да предизвика право на раскинување на Договорот во согласност со неговите одредби.

6.2 Обука за одржливост

ДТАГ нуди обуки за одржливост на сите надворешни деловни партнери и Добавувачи. Добавувачот мора да осигури дека неговите вработени и подизведувачи коишто работат на прашањата на ДТАГ се свесни за барањата на Кодексот на однесување за Добавувачите на ДТАГ, на пример преку соодветни обуки за правилата и принципите како што се наведени овде.

БесТел – овластен превод